

מוזיאון לעתיקות חצור ע"ש סם ואילה זקס, קיבוץ איילת-השחר, 1962-64

"היות שהאובייקטים האלה הגיעו מהאדמה, החלטנו לרומם את המבנה מעל האדמה ולהניח לאדמה בשקט".¹

המזמין: רשות הגנים הלאומיים

תכנון: דוד רזניק

עיצוב פנים: נחום מרון

קונסטרוקציה: אוסקר סירקוביץ

ייעוד: תיעוד הממצאים שחשף יגאל ידן בחפירות

תל חצור בשנות ה-50 וה-60

שטח האתר: ארבעה דונם; שטח בנוי: 389 מ"ר

חומרים: בטון חשוף, לבני סיליקט, זכוכית

סביבה: המוזיאון לעתיקות חצור בקיבוץ איילת-השחר נבנה ביוזמת יגאל ידן,² שניהל את החפירות הארכיאולוגיות בתל חצור בשנים 1958-1955 ו-1968-1969, ובתרומת סם ואילה זקס. הוא ממוקם בתחומי קיבוץ איילת-השחר משמאל לשער הכניסה, בעומק רחבה המשמשת מוזיאון פתוח לממצאי החפירות.

הבניין אינו מתחרה בקו הרקיע הנינוח של הקיבוץ הירוק, אך בולט בצורתו הייחודית: תיבה מלבנית בת שלוש תקרות, המרחפת מעל ארבעה עמודים. תקרת הגג תואמת בשטחה להיקף העמודים ומהווה מעין צוהר תאורה. הבניין כולו מרחף מעל לאדמה, כאנטיתזה לממצאים השמורים בו, שמקורם בבטן האדמה, באתר תל חצור שמעבר לכביש. "אמרתי לידין: אתכנון לך מבנה שבעוד אלף שנה כשיחפרו, לא יטעו בזיהוי התקופה שבה נבנה", מספר רזניק על הדימוי החזותי שהנחה את תכנון המוזיאון.³

בניין: חומרי הבנייה - בטון ולבני סיליקט - אכן חשופים כמו ממצאי האתר, אך הם משמשים את טכנולוגיות הבנייה העכשוויות ליצירת בניין מתוחכם. העמודים בקומת הכניסה תוחמים חלל משובש, העוטף גרם מדרגות ספירלי המוליך את המבקר אל התצוגה שבקומה העליונה. קומת הכניסה השקופה חושפת לעין המבקר את הנוף הגלילי, ומהווה הצהרת "עכשיו" מקדימה לפני העלייה אל אולם התצוגה המסיבי, החופף את הממצאים שהוצאו ממעבה האדמה.⁴ קירות החזית של

קומת התצוגה מונחים בזווית חוזרת המייצרת מרקם פלסטי רב־נוכחות. מעטפת הבניין כולה מתאפיינת אפוא בניגודים של שקיפות מול אטימות, של העתיד הבהיר מול מסתרי העבר.

התמצאות: רחבת המוזיאון פתוחה ומשתלבת במרחבי הקיבוץ. הספרייה ואזורי השירות האחרים הופנו לבניין חד־קומתי קטן מימין לשביל הכניסה, שאף הוא בנוי מלבני סיליקט אך חזיתו חלקה בניגוד לזוויתיות הדרמטית של הבניין המרכזי. גרם המדרגות המתעקל מעניק תחושה של תנועה והתכנסות, של זרימה הנאספת אל החלל. הוא יצוק בבטון ונראה כחילזון השואב לתוכו את המבקר העושה דרכו אל קומת התצוגה - חלל פתוח סביב גרם המדרגות.

קומת התצוגה חסומה כלפי חוץ בקיר כפול, עמיד בפני הרוחות העזות הפוקדות את האזור. הזוויתיות של קירות הסיליקט מגדילה את שטח הפנים של הקירות, מה שמגדיל גם את מרחב התצוגה ובה־בעת מיטיב לתמוך בחגורת הבטון שבגג ותורם למשחק האור והצל על מרקם החזית.

סרט אופקי של חלונות זכוכית המקיף את הבניין כולו מתחת לגג משמש להארת חלל התצוגה באור יום, החודר גם דרך גרם המדרגות הבוקע מקומת הכניסה השקופה ונפתח אל האולם המרכזי, שבו מוצגים הממצאים בסדר כרונולוגי.

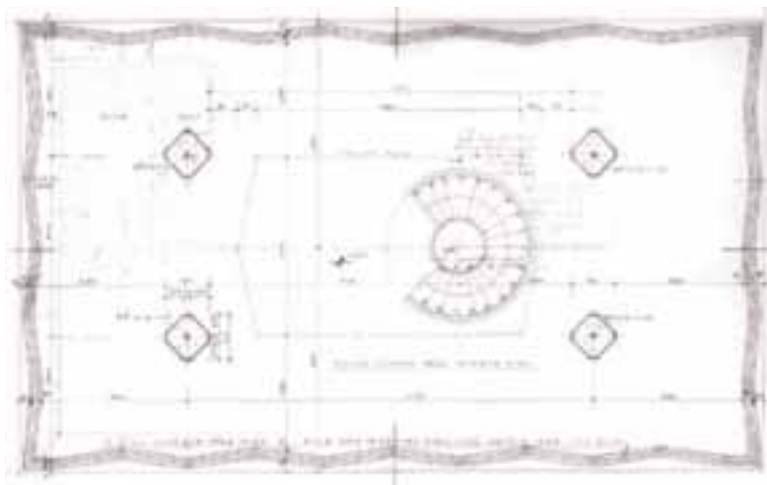
¹ רזניק, מתוך הצהרת כוונות בהגשת הפרויקט, 1962, השמורה בארכיון משרד רזניק.

² יגאל ידן עמד בראש משלחת מטעם האוניברסיטה העברית, שממונה עלידי קרן רוטשילד. אתר החפירות תל חצור מצוי בגליל העליון המזרחי, ממערב לקיבוץ איילת-השחר, לצד הדרך הקדומה שקישרה את ארץ-ישראל עם סוריה ובבל. חצור הקדומה נוסדה בתקופת הברונזה הקדומה, אך הממצאים שנחשפו - מזבח, פסלים, כלי נשק ופולחן, חותמות גליל וכלי חרס מיקניים ומקומיים - זורים אור על תרבותה של עיר חשובה זו בתקופה הכנענית, שהיו בה מקדשים רבים; ראו אמנון בר־תור, *גן לאומי תל חצור* (הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, 1999); וכן, יהודית ענבר, *אלי שילר ואלונה ליפשיץ* (עורכים), *מוזיאונים בישראל* (ירושלים: מנהל התרבות - מועצת המוזיאונים והוצאת אריאל, 1995), עמ' 150-151.

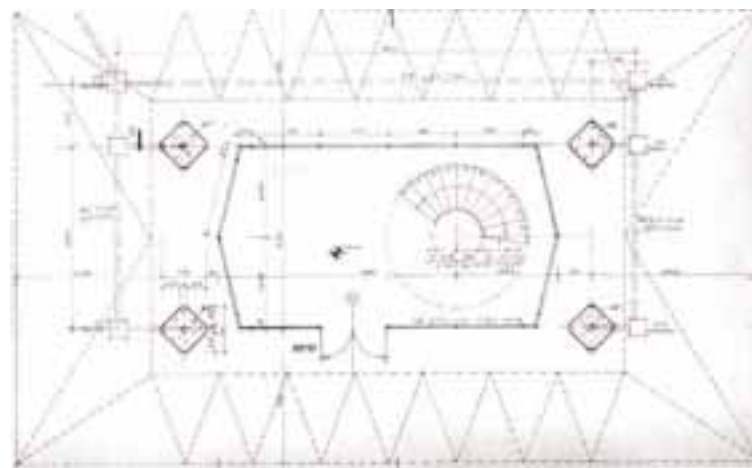
³ רזניק בשיחה עם המחברת, יולי 2004. הבניין מאזכר את וילה סבואה (31-1927) של לה קורבוזייה - מבנה גיאומטרי פשוט וקליל המונח על עמודים.

⁴ המעבר מחלל הכניסה החשוף אל החלל הפנימי המסתגר מאחורי קיר אטום, מעלה על הדעת את בית הכנסת בקמפוס גבעת רם, שם מקשר גרם מדרגות ספירלי בין חלל הכניסה הפתוח לבין קומת התפילה, המכונסת מאחורי כיפת הבטון.

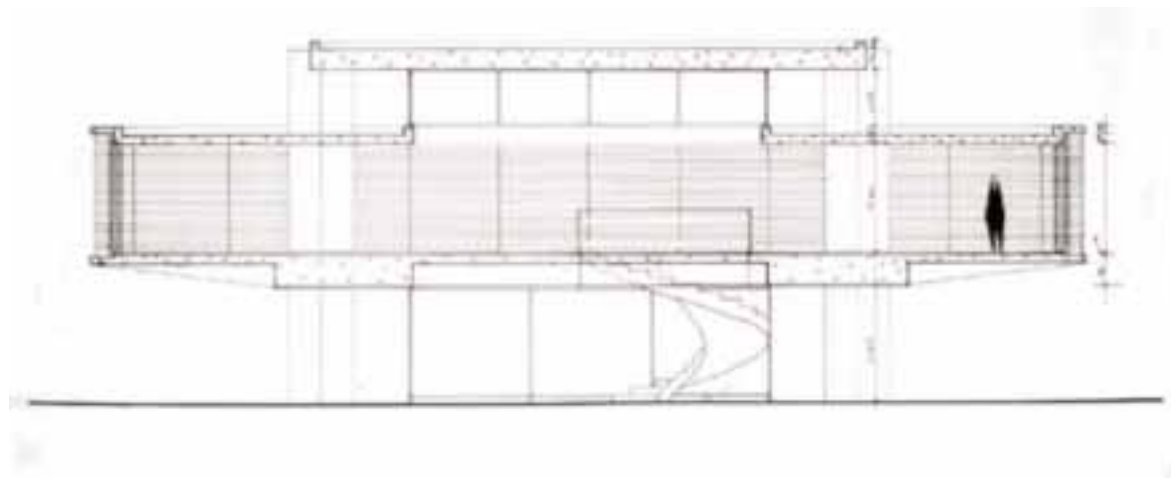

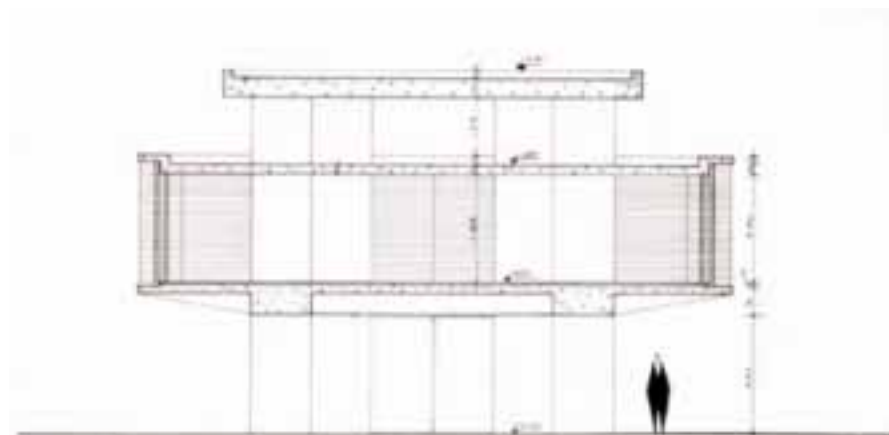
תוכנית קומה עליונה Top floor plan

תוכנית קומת הקרקע Ground floor plan

East/west section חתך מזרח/מערב

North/south section חתך צפון/דרום

South elevation תרשים חזית דרומית

The Sam and Ayala Zacks Museum for Hazor Antiquities, Kibbutz Ayelet Hashahar, 1962-64

"Because these objects came from the ground, we decided to raise the building up off the ground and leave the earth undisturbed."¹

Commissioning body: Israel National Parks Authority

Architect: David Reznik

Interior design: Nahum Meron

Construction: Oscar Sirkovitch

Designation: Documentation of the findings excavated by Yigael Yadin at Tel Hazor in the 1950s and 1960s

Site area: 4 dunams (1 acre); built-up area: 389 sq. m.

Materials: Exposed concrete, silicate bricks, glass

Site: The Museum for Hazor Antiquities in Kibbutz Ayelet Hashahar was built through the initiative of Yigael Yadin² who conducted the archaeological excavations at Tel Hazor between 1955 and 1958 and again in 1968-1969, and with the donation of Sam and Ayala Zacks. It is located in Kibbutz Ayelet Hashahar, left of the entrance gate, at the depths of a concourse that functions as an open museum for the excavation findings.

The building does not compete with the tranquil skyline of the verdant kibbutz, yet stands out in its unique form: a rectangular box with three ceilings, hovering on four columns. The roof corresponds with the circumference of the columns in terms of area, providing a lighting aperture. The entire building hovers above ground, as an antithesis to the finds preserved in it, which originated in the bowels of the earth at the Tel Hazor site across the road. "I told Yadin: I will design a structure whose period of construction will be unmistakably identifiable when excavated in a thousand years," says Reznik about the visual image that guided the Museum's plan.³

Project: The construction materials — concrete and silicate bricks — are indeed exposed like the site's findings, yet they serve the state-of-the-art building technologies to generate a sophisticated building. The columns on the entrance level delineate a hexagonal space that encloses a spiral staircase leading the viewer to the display on the top floor. The transparent entrance level reveals a Galilee vista, functioning as a preliminary declaration: "Contemporary," before climbing up to the massive display hall that houses findings extracted from the depths of the earth.⁴ The façade walls of the display level are placed in a repeated angle that generates an impressive plastic texture. The envelope of the entire building is thus characterized by contrasts — translucent versus opaque, the lucid future versus the secrets of the past.

Orientation: The Museum's open concourse integrates with the kibbutz expanses. The library and other service facilities were directed to a small one-story structure to the right of the entrance path, similarly constructed of silicate bricks, although with a smooth façade unlike the dramatic angularity of the main building. The curving staircase conveys a sense of movement and introversion, of flux gathered into the space. It is cast in concrete and appears like a snail that sucks in the visitor making his way to the display level — an open space surrounding the staircase.

The display level is blocked from the outside by a double wall, resistant to the strong local winds. The angularity of the silicate walls expands the wall surface, which, in turn, expands the display area and at the same time provides better support for the roof's concrete belt and contributes to the interplay of light and shade on the texture of the front elevation.

A horizontal band of glass windows surrounding the entire building under the roof serves to illuminate the display space with daylight. Light also filters through the staircase that emerges from the transparent entrance level and opens onto the main hall where the finds are exhibited chronologically.

¹ Reznik, from a declaration of intent upon submission of the project, 1962, held in Reznik's office archive.

² Yigael Yadin headed an expedition on behalf of the Hebrew University, funded by the Rothschild Foundation. The Tel Hazor excavation site is found in the eastern Upper Galilee, west of Kibbutz Ayelet Hashahar, adjacent to the ancient road that connected the Land of Israel with Syria and Babylon. The ancient Hazor was founded in the Early Bronze Age, but the finds unearthed — an altar, statues and figurines, weapons, ritual objects, cylinder seals, local and Mycenaean pottery — shed light on the culture of this important Canaanite period city, in which there were numerous temples; see Amnon Ben-Tor, *Tel Hazor National Park* (Israel Nature and National Parks Protection Authority, 1999) [Hebrew]; see also: Yehudit Inbar, Ely Schiller and Alona Lifshitz (eds.), *Museums in Israel* (Jerusalem: The Culture Administration — the Museum Council and Ariel Press, 1995), pp. 150-151 [Hebrew].

³ Reznik in a conversation with the writer, July 2004. The building recalls Le Corbusier's Villa Savoye (1927-31) — a plain, light geometrical structure raised on pilotis.

⁴ Transition from the exposed entrance space to the inner space that is secluded behind an opaque wall, calls the Givat Ram synagogue to mind, where a spiral staircase connects the open entrance space with the worship level, withdrawn behind the concrete dome.

יד ג'ון פיצג'רלד קנדי, הרי ירושלים, 66-1964

"הבטון נבחר כי הוא חומר הבנייה המאפיין את הארץ ואת התקופה".¹

מזמין: קרן קיימת לישראל

תכנון: דוד רוזניק

קונסטרוקציה: אוסקר סירקוביץ

פיסול סביבתי: דב פיינין (המעקה הפנימי, דיוקן קנדי)

ייעוד: אנדרטת זיכרון לנשיא ארה"ב ג'ון קנדי

שטח בנוי: 1,500 מ"ר

חומרים: בטון, גרנוליט, זכוכית

סביבה: הרעיון להקים בישראל אנדרטה לזכר הנשיא ה-35 של ארצות-הברית, ג'ון קנדי, שנרצח ב-22.11.1963 בעת ביקור בדאלאס, טקסס, הועלה על-ידי מנחם-מקס ברסלר (Bressler), נשיא קרן קיימת לישראל בארצות-הברית. ברסלר גם הגיש רעיונות משלו לעיצוב האנדרטה, אך תוכניתו לא אושרה בטענה של חוסר התאמה לישראל.

ב-1964 הוכרזה התחרות אדריכלים סגורה על תכנון האתר.² הפרוגרמה ביקשה פתרון שישלב בין סמלי 51 מדינות ארצות-הברית (לרבות מחוז קולומביה) לבין הנוף המקומי. כמו כן נדרשו האדריכלים לתכנן באתר חלל הקדשה והתייחדות, רחבת כנסים, חניה ואזור שירות, ולגלות איפוק וצניעות.³

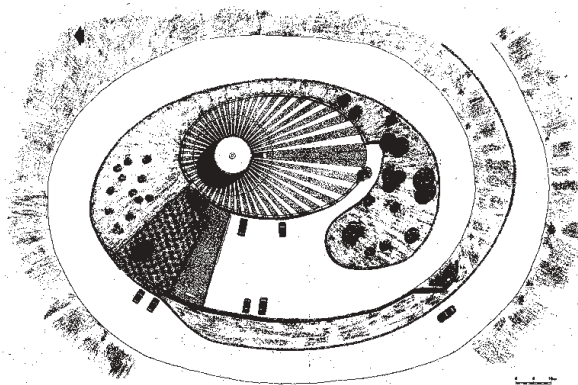
הפרס הראשון בהתחרות הוענק להצעתו של רוזניק, על שום צניעותה, שלמותה והתאמתה החומרית והצורנית לסביבה, או כדברי אחד השופטים, האדריכל שלמה גלעד: "התוכנית מספקת את כל תנאי ההתחרות בצורה נאה ובלי יומרות. התוכנית בכללה צנועה ומתאמת לצורת הגבעה. גוש אולם ההתייחדות נראה כסיום מתאים לנוף הסביבה. כן החומרים נראים".⁴

הקמתו של אתר ההנצחה - הממוקם בראש הר ביער קנדי ויער ארה"ב (שמוזגו ליחידה אחת בת 5.5 מיליון עצים עם חנוכת האתר) שבהרי יהודה (823 מ' מעל פני הים), ליד המושבים עמינדב ואורה ומול הכפר הערבי בתיר (ביתר העתיקה) - באה לציין, יחד עם היערות שניטעו סביבו, את קשרי הידידות האמיצים בין שתי המדינות.

בניין: התכנון המרכזי-מודרניסטי ממשיך מסורת ארוכת שנים של אתרי זיכרון והנצחה, המתוחתת קו בין האובליסק הניצב לאדמה, הצורה המחודדת של הפירמידה המצרית, בית האוצר להנצחת האלים ביוון והמוזוליאום הרומי. התכנון זורם עם הטופוגרפיה של הגבעה, שצורתה דמוית הזיגורט הכתיבה את התוכנית האליפטית. הכביש מתפתל פעמיים במעלה הגבעה, בדרכו לאתר ההנצחה, שקוטרו כ-28 מ'. צורתו העגולה והקטומה של המבנה, הבנוי מחומרים עכשוויים, מודגשת באמצעות הריצוף ברחבה האליפטית: רצועות בטון וגרנוליט, החוברות בשיפוע אל עמודי הבטון וכמו צומחות עימם לגובה. המבנה נתחם על-ידי מעטפת של 51 עמודי בטון, וביניהם לוחות זכוכית שעליהם לוחיות נחושת עם סמלי 51 מדינות ארצות-הברית.⁵

למרות צניעותה של האנדרטה (גובהה 7.25 מ') והשתלבותה בנוף, מצליח המבנה לשדר עוצמה שמקורה בנוכחות הפיסולית, בחומר הכוחני - הבטון הגס המאפיין את הבנייה בארץ באותה תקופה - ובתופה של זרימת הקווים, ראשיתם בקצה הקיצוני של רחבת הכינוס והמשכם חובר אל העמודים הצומחים מהקרקע כלפי מעלה.⁶ הזרימה, הנקטעת בשיא, באה להעיד על החיים שנגדעו טרם זמנם. המבנה, "גוש חזק ותכליתי", מאחד בין ה"יד" לבין אולם ההתייחדות ומבקש לתת "ביטוי שלם לאיש, לפועלו ולעקרונותיו" ולהמחיש את עוצמת אישיותו הסוחפת של הנשיא הנרצח, שרוזניק ממשיכה להתפרצות של הר געש.⁷

התמצאות: המבקרים מגיעים אל רחבת החניה בחלקו המערבי התחתון של האתר, שבו מצויים המשרדים ושירותים אחרים (חנות מזכרות, מזנון). החניה מיועדת לכעשר מכוניות פרטיות ועשרה אוטובוסים, כדרישת הפרוגרמה. מהחניה עולים לאתר ברגל, בשביל משופע

1 רוזניק, מתוך הצהרת כוונות בהגשת הפרויקט, 1964, השמורה בארכיון משרד רוזניק.

2 מארגני ההתחרות פנו לאדריכלים דוד-אנטול ברוצקוס, שמשון זולטן הרמט, מוניו גיתאיריוויב, בנימין צ'לנוב ודוד רוזניק. כל משתתף קיבל 1,250 ל"י לתכנון ו-500 ל"י לביצוע הדגם. ראו ההתחרות המצומצמת לתכנון יד קנדי בהרי ירושלים (ירושלים: קרן קיימת לישראל, 1964), עמ' 1.

3 שם, נספח ב', 25.8.1964.

4 שם, פרוטוקול השיפוט, 23.12.1964; התוכנית הזוכה שונתה במהלך ההקמה. בוסל האודיטוריום שתוכנן בקומה השלישית, המעטפת החולפה ב-51 עמודי בטון לאיזכור 51 המדינות, ועוד.

5 הסמלים שובצו במקור על הזכוכית עצמן. בשלב מסוים הם נתלשו על-ידי אנשי קרן קיימת בלי ידיעת רוזניק, והוצמדו לעמודי הבטון בנימוק שהם גורמים נזק לזכוכית וקשה להבחין בהם. כיום ניכרים סימני התלישה על הזכוכית ואילו הסמלים, שהועברו לעמודי הבטון, דהו.

6 הזרימה כלפי מעלה הושפעה מהתוכנית של מכון ון-ליר; ראו "המתנ"ס של סלביה", כל העיר, 27.3.1981.

7 רוזניק על קנדי: "ג'ון קנדי נלחם בחייו ובמותו על עקרונות החופש בארצות-הברית ובעולם כולו. הוא דגל בחופש האדם ללא הבדלי גזע, דת או צבע, ושאף להגשים את חלומו לאיחוד כל חמישים מדינות ארצות-הברית באמצעות ובכוח הממשלה הפדרלית המרכזית. הנשיא המנוח בלט כאדם חזק, תקיף, ישר וידוע בגישתו הבלתי אמצעית והתכליתית; לעיל הערה 1.

תוכנית האתר Site plan

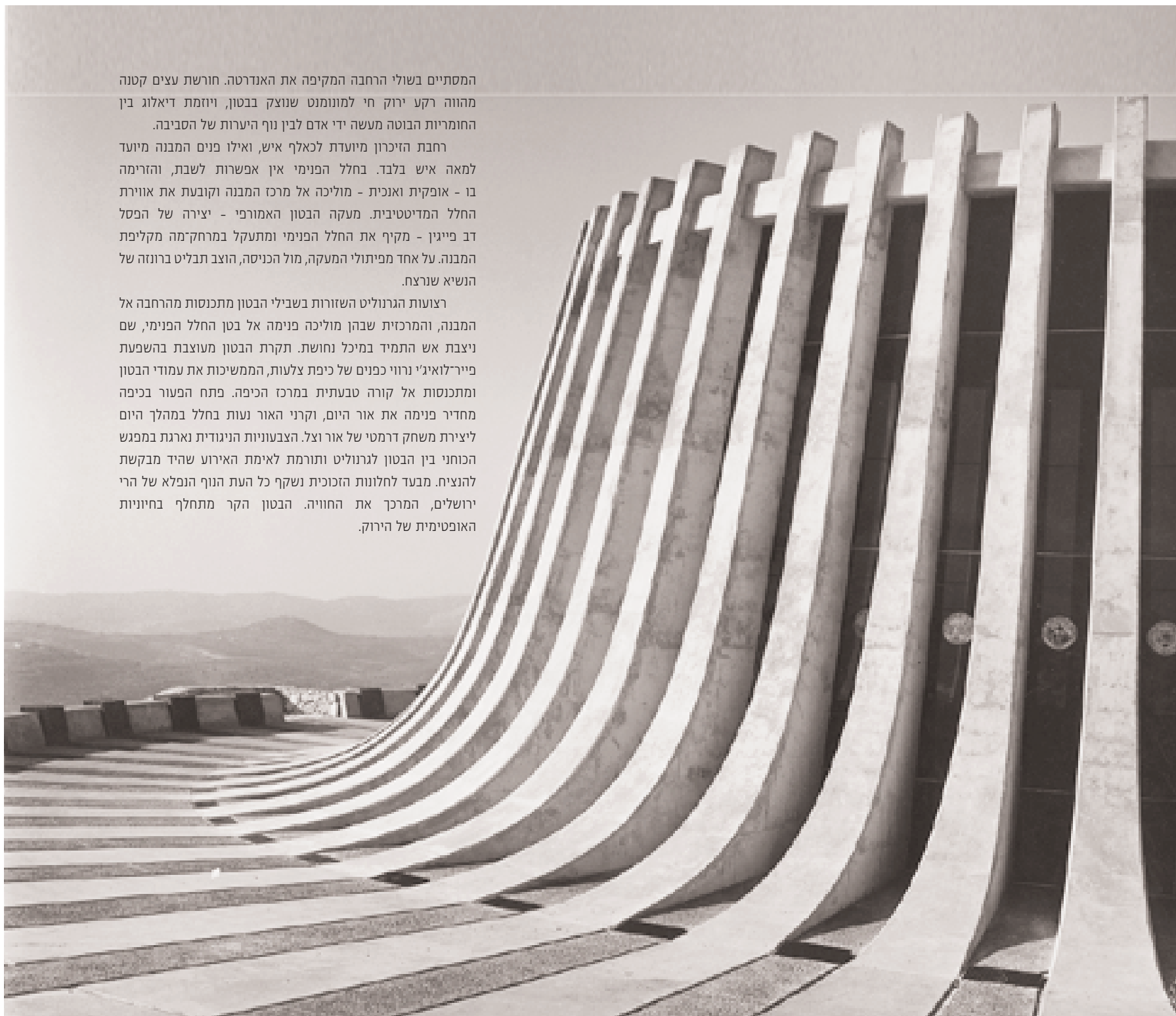

המסתיים בשולי הרחבה המקיפה את האנדרטה. חורשת עצים קטנה מהווה רקע ירוק חי למונומנט שנוצק בבטון, ויוזמת דיאלוג בין החומריות הבוטה מעשה ידי אדם לבין נוף היערות של הסביבה.

רחבת הזיכרון מיועדת לכאלף איש, ואילו פנים המבנה מיועד למאה איש בלבד. בחלל הפנימי אין אפשרות לשבת, והזרימה בו - אופקית ואנכית - מוליכה אל מרכז המבנה וקובעת את אוירת החלל המדיטיטיבית. מעקה הבטון האמורפי - יצירה של הפסל דב פייגין - מקיף את החלל הפנימי ומתעקל במרחק־מה מקליפת המבנה. על אחד מפיתולי המעקה, מול הכניסה, הוצב תבליט ברונזה של הנשיא שנרצח.

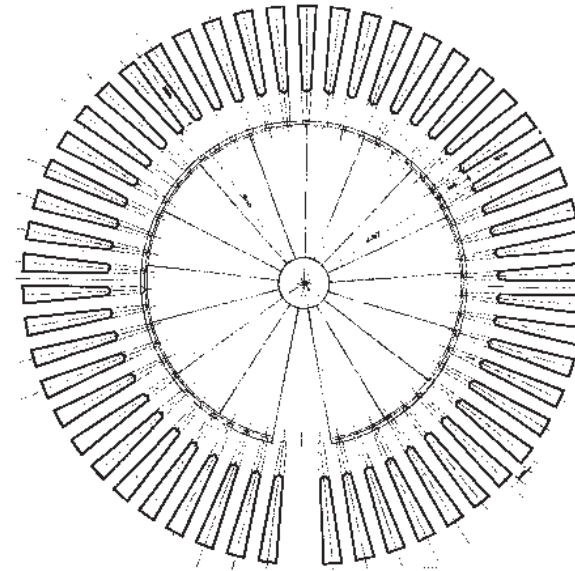
רצועות הגרנוליט השזורות בשבילי הבטון מתכנסות מהרחבה אל המבנה, והמרכזית שבהן מוליכה פנימה אל בטן החלל הפנימי, שם ניצבת אש התמיד במיכל נחושת. תקרת הבטון מעוצבת בהשפעת פייר־לואיז'י נרווי כפנים של כיפת צלעות, הממשיכות את עמודי הבטון ומתכנסות אל קורה טבעתית במרכז הכיפה. פתח הפעור בכיפה מחדיר פנימה את אור היום, וקרני האור נעות בחלל במהלך היום ליצירת משחק דרמטי של אור וצל. הצבעוניות הניגודית נארגת במפגש הכוחני בין הבטון לגרנוליט ותורמת לאימת האירוע שהיד מבקשת להנציח. מבעד לחלונות הזכוכית נשקף כל העת הנוף הנפלא של הרי ירושלים, המרכז את החוויה. הבטון הקר מתחלף בחיוניות האופטימית של הירוק.

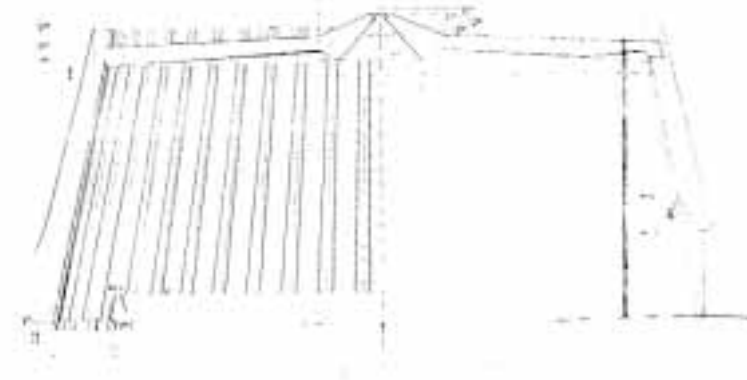
Orientation: The visitors arrive at the parking area on the western, lower section of the site, where the offices and other facilities (souvenir shop, cafeteria) are also located. The parking facility was designed for approximately ten cars and ten buses, according to the program's requirements. From the parking area, visitors reach the site by foot on an ascending path that ends at the margins of the concourse encircling the monument. A small grove provides a vivid green backdrop for the monument cast in concrete, initiating a dialogue between crude manmade materiality and the surrounding forest landscape.

The memorial concourse can accommodate approximately 1,000 people, whereas the interior of the structure — only one hundred. No seating is installed in the interior, and movement inside — horizontal as well as vertical — leads to the center of the structure, dictating the meditative atmosphere. The amorphous concrete handrail — created by sculptor Dov Feigin — runs around the inner space, bending at some distance from the building's shell. One of its curves, opposite the entrance, bears a bronze relief of the assassinated president.

The granulate strips woven into the concrete paths gather from the concourse to the building, the central one among them leading into the depths of the interior, where an eternal flame burns in a copper vessel. Inspired by Pier Luigi Nervi, the concrete ceiling was designed as the interior of a ribbed dome, which continues the concrete columns and gathers into a ring-shaped beam at the center of the dome. An aperture in the dome introduces daylight, and the rays of light move in the space during the day, generating a dramatic interplay of light and shade. The contrastive coloration is interwoven with the forceful encounter between the concrete and the granulate, contributing to the horror of the event that the monument endeavors to perpetuate. The beautiful vistas of the Jerusalem Hills are constantly seen through the glass windows, softening the experience. The cold concrete alternates with the optimistic vivacity of the greenery.

תוכנית עמודים Column plan

חתך דרך הכניסה Section through the entrance

מראה פנים עם מעקה פיסולי בעיצוב דב פייגין Interior view with a sculpted handrail designed by Dov Feigin

John Fitzgerald Kennedy Memorial, Jerusalem Hills, 1964-66

"Concrete was selected since it is the building material characterizing the country and the period."¹

Commissioning body: Jewish National Fund (KKL/JNF)

Architect: David Reznik

Construction: Oscar Sirkovitch

Environmental sculpture: Dov Feigin (the inner handrail, Kennedy's portrait)

Designation: A memorial for US President, John F. Kennedy

Built-up area: 1,500 sq. m.

Materials: Concrete, granulite, glass

Site: The idea to construct a memorial in Israel for the 35th US president, John F. Kennedy, who was assassinated on November 22, 1963, during a visit to Dallas, Texas, was introduced by Menahem-Max Bressler, President of the Jewish National Fund of America. Bressler also submitted ideas for the memorial design, but his plan was not sanctioned on the grounds that it was unsuitable for Israel.

In 1964 a closed architectural competition for the site was declared.² The program sought a solution that would combine the symbols of the fifty US States and the District of Columbia with the local landscape. In addition, the architects were asked to design a consecration and communion space, a gathering area, parking facilities and service area on site, that would be restrained and modest.³

Reznik's proposal was awarded first prize in the competition for its modesty, wholeness and material and formal congruence with the surroundings, or, to quote one of the jurors, Shlomo Gilad: "The plan meets all the competition's conditions well and without pretension. The plan as a whole is modest and suited to the hill shape; the communion hall block seems like an apt conclusion to the surrounding landscape, and the materials are likewise fine."⁴

Construction of the memorial site — located on a hilltop in the American and Kennedy Peace Forests (merged to form a single unit with 5.5 million trees upon the inauguration of the site) in the Judean mountains (823 m. above sea level), adjacent to Moshav Orah and Moshav Aminadav, across from the Arab village Bittir (the ancient Betar) — was intended to mark, along with the forests planted around it, the deep friendship between the two countries.

Project: The centrally-planned modernist design continues a long tradition of memorials and commemoration sites, tracing a line from the obelisk perpendicular to the ground, the conic shape of the Egyptian pyramid, the treasury for perpetuation of the gods in Greece, to the Roman mausoleum. The design flows with the topography of the hill, whose ziggurat-like shape dictated the elliptical plan. The road winds uphill twice on its way to the memorial site whose diameter is 28 m. The round, truncated shape of the structure, made of contemporary materials, is accentuated by the paving of the elliptical concourse: strips of concrete and granulite merge on the slope with the concrete columns, towering with them, as it were. The structure is demarcated by an envelope of fifty-one concrete columns, and between them glass plates bearing copper plaques with the symbols of America's fifty States and one district.⁵

Despite the monument's modesty (7.25 m. in height) and its assimilation in the landscape, the structure conveys strength originating in the sculptural presence, the powerful material — the rough concrete (*beton brut*) characterizing construction in the country at the time — and a momentum of flowing lines originating from the extreme end of the concourse, subsequently merging with the columns that rise upward from the ground.⁶ The flux, cut off before reaching its peak, stands for life cut short. The structure, a "strong and practical mass," unites the "monument" and the communion hall, striving to "fully articulate the man, his deeds and principles" and illustrating the intensity of the assassinated President's sweeping personality, which Reznik compares to a volcanic eruption.⁷

1 Reznik, from a declaration of intent upon the project's submission, 1964, held in Reznik's office archives.

2 The competition organizers approached architects David-Anatol Brutzkus, Shimshon Zultan Harmat, Munio Gitai-Weinraub, Benjamin Chlenov, and David Reznik. Each participant was given 1,250 lirot to draw a plan and 500 lirot to execute the model. See *The Limited Competition for the Design of the Kennedy Memorial on the Jerusalem Hills* (Jerusalem: JNF, 1964), p. 1 [Hebrew].

3 *Ibid.*, appendix B, 25 August 1964.

4 *Ibid.*, Jury Protocol, 23 December 1964. The winning plan was changed during construction. The auditorium planned on the third floor was canceled; the envelope was replaced by fifty-one concrete columns alluding to the fifty States and capitol district, etc.

5 The symbols were originally embedded in the glass itself. At some point they were removed by the JNF without informing Reznik, and attached to the concrete columns on the grounds that they damaged the glass and were hardly noticeable. The signs of their removal are still discernible on the glass, and the symbols that were moved to the concrete columns have faded.

6 The upward flux was inspired by the plan for the Van Leer Institute, see "The Talbiya Community Center," *Kol Ha'Ir*, 27 March 1981 [Hebrew].

7 Reznik on Kennedy: "In his life and in his death, John F. Kennedy fought for the principles of freedom in the United States of America and all over the world. He was a proponent of human freedom regardless of race, religion or color, and endeavored to fulfill his dream to unite all fifty American States by the power of the Central Federal Government. The Late President stood out as a strong, assertive, honest man, known for his unmediated, practical attitude"; n. 1.